

2. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. № 3477-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>.

3. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами : Закон України від 06.12.2016 р. № 2227-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2227-19>.

4. Іщенко Т.В. Розслідування домашнього насильства: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Національна академія внутрішніх справ Київ, 2021. 324 с. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/handle/123456789/20120>.

5. Гонтаренко В. П. Стан наукового дослідження проблем розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством. *Право і безпека*. 2022. № 1 (84). С. 241–250.

6. Комаринська Ю.Б. Потреба створення криміналістичної класифікації кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством, *Забезпечення запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознаками статі й торгівлі людьми національна практика та зарубіжний досвід*: матеріали наук.-теорет. конф. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2022. С. 8.

Підвисоцька Мирослава Сергіївна,
курсант навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
професор кафедри криміналістики
та судової медицини Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних наук
Антонюк П. Є.

РОЛЬ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ЗНАТЬ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СЛІДЧОГО

Глобальні зміни, що відбуваються у багатьох сферах життя суспільства будь-якої держави, у тому числі й України, торкнулися і області різних галузей права, науки взагалі та юридичної науки, зокрема. Ці зміни вимагають також і від вчених-криміналістів більш чіткого та цілеспрямованого визначення напрямів наукових досліджень, результати яких вирішували б найбільш значущі та актуальні для сьогодення завдання, що стоять перед криміналістикою.

Так, вчені зазначають, що першочерговим, зокрема, є завдання не лише оновлення та вдосконалення криміналістичного арсеналу технічних засобів, тактико-методичних прийомів, інформаційно-технологічних засобів ведення розслідування та іншої криміналістичної діяльності (зокрема і експертної), а й демонстрації можливостей їх

успішного використання як у сфері кримінального судочинства, так й у інших видах судочинства та правозастосування [5, с. 12]. Водночас діяльність криміналістів у цьому напрямі повинна сприяти підвищенню значимості криміналістики як науки та навчальній дисципліні серед інших обов'язкових базових юридичних наук, що лежать в основі юридичної освіти як фундаменту правозастосовної діяльності, в тому числі при здійсненні доказування.

В світлі цього вчені зазначають на необхідність приділення більшої уваги сучасних криміналістичних досліджень до одного з найважливіших аспектів криміналістичної діяльності, якому ще Ганс Гросс, а потім і його послідовники надавали величезного значення, а саме – яким має бути слідчий, якими знаннями та мисленням повинен володіти, щоб він міг успішно розслідувати злочини [3, с. 37].

На переконання Г. Гросса, слідчий, перш за все, повинен володіти самими широкими юридичними знаннями наук, вмінням застосовувати ці дані у своїй діяльності. Він повинен бути принциповим, знати прийоми злочинців, розбиратися в особливостях тих видів людської діяльності, за яких вчиняються злочини. У своєму мисленні слідчий має вміло користуватися прийомами логіки, психології, та застосовувати чуттєво-раціональні прийоми пізнання [1, с. 35–37].

Саме володіння слідчим усіма цими якостями і вміле застосування них у своїй діяльності в процесі доказування допомагає не тільки провести розслідування цілеспрямовано, послідовно та планомірно, уникаючи в своїй діяльності розумових та інших помилок, а й ретельно контролювати свої погляди та дії, безперервно перевіряти та відкидати все те, що хоча б найвіддаленішим чином мало характер перебільшення. В цілому ж Г. Гросс вважав, що «праця слідчого не є мистецтво, але є майстерна діяльність, що складається з низки окремих дій та прийомів, які потрібно знати, а для цього попередньо їх вивчити – вивченню ж потрібна школа» [4, с. 111].

Е. Анушат, вважаючи розвиток розумових прийомів у слідчих першорядним завданням криміналістики, також надавав велике значення вмінню слідчих користуватися законами логіки та вважав діяльність слідчого своєрідним мистецтвом, і саме криміналістичним мистецтвом висновків [2, с. 37].

А. Рейс, популяризатор ідей Ганса Гросса, також велике значення приділяв питанню про те, якими знаннями та якими вміннями застосування методів природничих та технічних наук повинні володіти слідчі.

Однак, незважаючи на роки, що минули з того часу, коли Ганс Гросс та його послідовники наполегливо вказували, що без належної розумової підготовки слідчі не зможуть бути професійними в своїй діяльності, багато необхідних розумових прийомів, рекомендованих вченими-криміналістами, фактично не застосовуються. Не можна стверджувати й про заснування тієї школи, про необхідність якої писав

Ганс Гросс, вважаючи, що без навчання слідчих належній розумовій діяльності їх професійна діяльність не може бути високою.

На сьогоднішній день можливості для формування навичок криміналістичного мислення у слідчих значно розширені за рахунок використання поряд з методами логіки, психології прийомів математичної логіки, теорії ігор, рефлексивних ігор, методів евристики, інформаційного моделювання, фактологічного аналізу тощо.

Однак для того, щоб слідчі дійсно стали володарями, принаймні більшості цих розумових прийомів та їх мислення було в повному розумінні специфічним криміналістичним мисленням, необхідно щоб питання осмислення та виділення змісту розумової діяльності слідчих та дидактичної практики навчання стали одним із важливих напрямів сучасних криміналістичних досліджень.

Список використаних джерел

1. Біленчук П.Д., Медвідь Ф.М. Ганс Гросс як фундатор криміналістичної науки. *Актуальні проблеми держави і права*. 2008. С. 33–38. URL: <http://www.apdp.in.ua/v44/07.pdf>.

2. Борідько О.А., Оржинська Е.І. Злочинна діяльність у криміналістичній науці: визначення та колізії. *Криміналістичний вісник*. № 1 (19), 2013. С. 37–42. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/2003/1/90.pdf>.

3. Колодіна А.С. Принципи криміналістичної методики у діяльності з розслідування злочинів: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2016. 214 с.

4. Комаха В.О. Ганс Гросс – один із піонерів і «батько» світової криміналістики. *Юридические записки*. 2014. № 1. С. 110–117.

5. Шевчук В.М. Інноваційні засади криміналістичного забезпечення правозастосовної діяльності: проблеми формування концепції. Сучасні проблеми криміналістики. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2021/23. С. 7–23.

Пісний Віталій Ігорович,

здобувач кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЯ) МАЙНА, ОДЕРЖАНОГО СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ У ВИГЛЯДІ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ

Сучасний стан правоохоронної діяльності в боротьбі з кримінальними правопорушеннями зумовив необхідність вирішення правоохоронними органами комплексу актуальних завдань. Зокрема, одне із них полягає у тому, що кримінальні правопорушення за своїм механізмом можуть посягати на дві групи суспільних відносин, які охороняються кримінальним законом – як у сфері господарської